

PROKURATUUR

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn
info@justdigi.ee

Teie: 24.04.2026 nr 8-1/3308-1

Meie: 08.05.2026 nr RP-1-6/26/4248

Arvamus karistusseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku ja väärteomenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõule

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Prokuratuur tänab võimaluse eest anda arvamus karistusseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku ja väärteomenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõule.

Kõnealuses eelnõus kasutatakse läbivalt määratlemata mõisteid nagu märkimisväärne suurus, ulatusliku või pikaajalise mõjuga kahju, oluline kogus. Vastavad mõisted vajaksid sisustamist. Pakutud sõnastus põhjustab tõenäoliselt kohtupraktikas vaidlusi teemal, mis on märkimisväärne suurus – kas see on väiksem kui oluline kahju või suurem kui suur kahju või on see sama, mis on suur kahju.

Siiani on keskkonnavastaste kuritegude koosseisu sisustamisel olnud raskuspunktiks keskkonnale tekitatud olulise kahju suuruse määratlemine. Kuna maapinnal, õhul ja veel puuduvad rahalised väärtused, olid need koosseisud siiani sisutühjad. Eelnõus kasutatakse läbivalt mõistet „kaitseala“, mis on liiga kitsas mõiste, mistõttu on ettepanek see sõna asendada „kaitstav loodusobjekt“.

Lisaks eelnevale peab prokuratuur vajalikuks juhtida konkreetsete koosseisude puhul tähelepanu järgnevatele aspektidele.

KarS § 351¹

- selleks, et oleks täidetud 20.ptk koosseisudes nimetatud põhjustamise oht, peavad olema täidetud kõik 4 tunnust, mida praktikas on täita võimatu. Ettepanek oleks eraldada punktid sõnaga „või“;
- selleks, et oleks täidetud 20.ptk olulise kahju tekkimise kriteerium peavad taas olema täidetud kõik 4 punkti. Ettepanek oleks eraldada punktid sõnaga „või“;
- selleks, et oleks täidetud 20.ptk vahetu objekti oluline kogus, peavad taas olema täidetud kõik 4 punkti. Ettepanek oleks eraldada punktid sõnaga „või“. Samuti tuleks määratleda, mis on oluline kogus ehk millisest hulgast alates algab oluline kogus.

KarS § 357¹ – mis on oluline kogus? Mis on isendi oluline häirimine?

- Lg 4 – kuidas on võimalik määratleda märkimisväärset suurust, ulatuslikku ja pikaajalise mõjuga kahju. Mitmendast m² on ulatuslik kahju või mitmest kuust-aastast

RIIGIPROKURATUUR

Wismari 7 / 15188 TALLINN / 694 4400 / info@prokuratuur.ee / www.prokuratuur.ee
Registrikood 70000906

algab pikaajalise mõjuga kahju? Kas märkimisväärne suurus on sama, mis on oluline kahju?

- „(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 2 või 3 sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 358¹ - mis on oluline kogus? Mis on isendi oluline häirimine?

KarS § 363¹ – millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatuslikust ja pikaajalise mõjuga kahjust? Samuti asendada lg 2 sõna „kaitseala“ sõnaga „kaitstav loodusobjekt“.

- „(2) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 364 lg 1, lg 1¹ – ioniseeriva kiirguse keskkonda viimise eest – kas kiirgust on võimalik viia keskkonda (vt sama ka KarS § 365)? Kõnealuse koosseisu puhul võiks kasutada direktiivi sõnastust. Teine probleem on jäätmete keskkonda viimisega – äriühingud viivad jäätmed keskkonda ning juhul, kui nende jäätmete sorteerimisel ei õnnestu leida ohtlikke aineid, siis ei ole selle prügiga midagi peale hakata.

- millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatuslikust ja pikaajalise mõjuga kahjust?
- „(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 367 lg 2¹ ja 2² - millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatusliku ja pikaajalise mõjuga kahjust?

- „(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 11 sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 368 lg 1¹ ja 1² – millisest ühikust alates saab rääkida olulisest kogusest?

- „(1¹) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega.“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 368¹ lg 1¹ - millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatusliku ja pikaajalise mõjuga kahjust?

KarS § 368² - millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatusliku ja pikaajalise mõjuga kahjust?

- „(1¹) Ohtliku ettevõtte või suurõnnetuse ohuga ettevõtte ebaseadusliku käitamise, sulgemise või ehitamise eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 368³ - millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatusliku ja pikaajalise mõjuga kahjust?

- Samuti on probleem lg 1, mis seisneb selles, et AÕKS-ist § 240–245 sätestatud väärteokoosseis katab eelnõu koosseisu ehk kuriteona ei saaks me seda menetleda.
- „(1¹) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega.“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 369 - millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatusliku ja pikaajalise mõjuga kahjust?

- Eelnõus lg 2¹ on sõna „ökoloogiline potentsiaal“ – mida see tähendab?
- „(1¹) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega.“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 371¹ - millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatusliku ja pikaajalise mõjuga kahjust?

- „(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 371³ - millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatusliku ja pikaajalise mõjuga kahjust?

- „(2) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

KarS § 412 - millisest ühikust alates saab rääkida märkimisväärsest suurusest, ulatusliku ja pikaajalise mõjuga kahjust?

- „(1¹) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud: 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitsealal või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheksa-aastase vangistusega“ – ettepanek jätta rahaline karistus välja, sest tegemist on raskendava koosseisuga ja rahalise karistuse mõistmine ei teeni normi eesmärki.

Kokkuvõtvalt toetab prokuratuur eelnõud, kuid palume ülal toodud märkuste ja ettepanekutega eelnõu edasises menetluses arvestada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Astrid Asi

riigi peaprokurör

Koostaja: Krestina Tahtarova

krestina.tahtarova@prokuratuur.ee